

El futur incert de l'Institut Ramon Llull

Vicenç Villatoro, director de l'Institut Ramon Llull.

El nou govern balear, presidit per José Ramón Bauzá, haurà de decidir si se'n va de l'Institut Ramon Llull o no.

La majoria absoluta del PP, la més gran de la història autonòmica balear, faculta el govern de José Ramón Bauzá a fer tot allò que cregui oportú. I, de moment, el president ha demostrat que vol complir les promeses electorals, sobretot les que fan referència a les rebaixes legals per al català a les Illes.

El conseller d'Educació, Rafel Bosch, va explicar que, a partir del curs 2012-2013, el model lingüístic a l'escola introduiria la doble línia idiomàtica als primers anys de l'escolarització. El conseller ja va concretar públicament que els nins fins a sis

anys s'escolaritzarien "en la llengua materna". És a dir, doble via: una en català i una altra en espanyol. "És un dret constitucional i ho reconeix la llei de normalització lingüística. Per tant, ho farem." Dit d'una altra manera, s'acabarà la immersió lingüística en català durant els primers anys. Per una altra banda, el conseller va explicar –en diverses entrevistes– que el decret de mínims –que assegura el 50% de l'ensenyament en català– seria reformat per a "assegurar parts iguals" entre el castellà, el català i una llengua estrangera, com a idiomes de l'educació a partir de

sis anys. És la primera concreció que feta pel govern respecte als canvis legals del català que havia promès Bauzá.

Fins ara, el govern no ha dit res sobre la rebaixa del català de requisit a mèrit per a accedir a fer feina a l'administració. Però ningú no dubta que la imposarà.

Institut Ramon Llull. En aquest context de reformes legals que perjudiquen la promoció del català a les Balears, què se'n farà de l'Institut Ramon Llull (IRL), de promoció exterior de la llengua catalana i la cultura que s'hi expressa?

El Govern de les Illes Balears i el Govern de la Generalitat de Catalunya participen en l'IRL des que fou creat, però amb un parèntesi de més de quatre anys. El 2002 es va crear gràcies a la bona sintonia entre els executius de Jordi Pujol i Francesc Antich. L'acte inaugural es va fer al monestir de la Real, a Palma, d'origen medieval, on va estar Ramon Llull. El 2003 es produïren canvis polítics en tots dos governs. A les Illes, Jaume Matas, del PP, va ser el nou president. A Catalunya, Pasqual Maragall, del PSC (en coalició amb ERC i ICV). Malgrat les diferències ideològiques, els dos presidents tenien molt bona relació personal. Eren amics d'ençà que Maragall havia estat batlle de Barcelona, i havien compartit viatges familiars i tot.

En aquest ambient de cordialitat, Maragall es desplaçà a Palma el 7 de maig del 2004 per a reunir-se amb el seu homòleg i amic Jaume Matas. No hi havia cap ordre del dia, però així i tot la reunió no va ser només protocol·lària. Sorprenentment, a la conferència de premsa posterior a la reunió, tos dos anunciaren que havien decidit de comú acord que el govern balear abandonàs l'Institut Ramon Llull.

Des d'aquell moment l'executiu de Matas promocionà la cultura balear a través de l'Institut d'Estudis Balearics, un ens creat per l'antiga Diputació de Balears, que gairebé no era operatiu però que des d'aleshores prengué una gran volada política i econòmica.

El 2007 Francesc Antich és novament elegit president del govern de les

L'eivissenca Fani Tur, directora adjunta de l'Institut Ramon Llull fins el maig d'enguany.

Balears. Per pressió del PSM, soci de govern, negocià amb el de la Generalitat de Catalunya una nova entrada a l'IRL, però "com a iguals; si no, no hi ha res a fer", va dir Antich. Si es va posar aquesta condició fou perquè, en el moment de la ruptura, el govern de Matas havia expressat que Catalunya no tractava les Illes en condició d'igualtat. A través de les negociacions fetes amb Josep-Lluís Carod-Rovira, finalment es pogué recuperar la cordialitat. I la Generalitat de Catalunya es mostrà especialment generosa, perquè la condició de ser "iguals" va ser satisfeta prou a bastament.

D'ençà del 2008, l'IRL té dues seus, una a Palma i una altra a Barcelona.

No hi ha, per tant, una mera delegació insular. També es veu la igualtat en els òrgans de direcció, que són paritaris —entre catalans i balears—, tant en els caps —direcció i direcció adjunta— com a la junta rectora i el consell de direcció del patronat del consorci.

El futur. Què pot passar ara? Tornarà sortir de l'IRL, el govern balear? En ambients culturals de Palma es considera molt probable, si no segur, que Bauzà n'ordini el trencament, amb excusa o sense. En el si de l'IRL, emperò, no es vol donar cap mena d'excusa, per si de cas. Per tant, les declaracions són mesurades fins al mil·límetre.

El director actual de l'Institut, Vicenç Villatoro, declarava a Europa Press que no "hem rebut" cap notificació del govern illenc, però que podia assegurar que "en el món cultural" de les Balears "hi ha satisfacció" per la manera com ha funcionat l'IRL aquests darrers anys. "La nostra esperança és que, si la feina del Llull es planteja en termes pràctics i molt poc ideològics, es valori bé [per part del nou govern balear] la feina que fem per a projectar la cultura de les Balears a l'exterior." Conseqüentment, confia que no hi hagi cap nou trencament. Es demana, a més, "qui no està d'acord amb la necessitat de la projecció exterior de la cultura". Per a Villatoro no hi ha motius per al trencament perquè l'IRL ha de poder fer feina "amb persones i plantejaments ideològics diferents" en els governs català i balear.

Per una altra banda, l'eivissenca Fani Tur, que entre el gener del 2007 i el maig del 2011 va ser la directora adjunta de l'IRL, declarà la setmana passada a EL TEMPS que "esper que continuï tot igual", perquè "allò que va passar abans [el trencament del 2004] no hi ha cap raó per què pugui tornar passar". Tur assegurava que "hem après, tots, de les errades del passat i la sintonia entre les dues parts al si de l'IRL ha estat total". Remarcava "la paritat que hi ha en els òrgans de govern de l'Institut i que, en canvi, no hi ha paritat en l'aportació econòmica", perquè la Generalitat hi aporta molt més. Una diferència que, a parer seu, "expressa clarament la generositat que va tenir i té la Generalitat de Catalunya". Tur refermava l'esperança que, "atenent el balanç tan positiu que ha tingut l'IRL per a la cultura balear" i la "manca de conflictes", la continuïtat de l'Institut "sigui assegurada" a banda de diferències polítiques entre els governs balear i català.

Malgrat les bones paraules dels qui són o han estat responsables de l'IRL, tant per la part catalana com per la balear, als ambients culturals de les Illes el pessimisme és palès, sobretot tenint en compte les primeres mesures anunciades amb relació al català per part del govern de José Ramón Bauzà.

Miquel Payeras